

PEDRES A LA TEULADA

En un «Pas a desnivell» publicat en el número de «Tele/estel» corresponent al dia 5 de desembre de 1969, donava notícia de la descomposició del «Realisme històric». Després d'una dictadura monolítica exercida durant més d'una dècada, el bloc s'esquerdava i els rosegadors més vivaços abandonaven el vaixell en trànsit de naufragi. Encara no s'havien produït les apostasies més sonades, però ja es veien venir i era fàcil d'assenyalar les primeres figures que provarien de caure dempeus.

En aquella ocasió, vaig escriure: «Si cloem una etapa i en comencen una altra, cal desitjar que ens ajudi una major equanimitat. En general, aniria bé de fer el recompte del que tenim sense perdre de vista que les batzegades més aviat perjudiquen els processos d'evolució. Que no ens passi que el neomodernisme anul·li (fins a nova ordre) totes les disposicions anteriors».

Doncs sí: sembla que ens està passant allò que temia i a falta d'aportacions sòlides, ens dediquem a anul·lar «les disposicions anteriors», una feina molt més còmoda que, a més, permet penjar-se l'engrescadora etiqueta de rebel. Amb pocs dies de diferència, i referint-se als poetes de les últimes fornades, hem pogut llegir a CANIGO que aquests darrers proposen «...un bandejament gairebé total d'Espriu, Pere Quart...» i a «Orifloma» (citant unes paraules de Guillem-Jordi Graells a propòsit d'en Bartra): «... les noves generacions no segueixen els seus passos —com no segueixen els de personalitats tan diferents com Salvador Espriu o Pere Quart...».

Tenim, per tant, que les noves generacions es neguen a seguir petjades il·lustres. Però mentre algú no els digui quins són els rastres bons, mentre no sorgeixin les noves autoritats en la matèria (les anteriors encara no s'han refet), aniran una mica a cegues. I el cas és que a un lloc o altre s'han d'agafar!

En mirar al seu voltant, de moment, aquests joves poetes s'han trobat amb en Brossa. Un Brossa madur, constant, amb unes conviccions pràcticament inalterables, majestàtic, instal·lat en una peanya de la qual no ha descendit mai i des d'on ha vist pujar i baixar les mareas, a vegades mullant-se i d'altres no, segons les atraccions combinades del Sol i de la Lluna. Es aquest Joan Brossa a qui en Jaume Melendres, en el «Tele/eXpres» del dia 27 de febrer passat, va dedicar les següents paraules: «En efecte, la major part de les afirmacions contingudes en el manifest publicat, en 1919, per Marinetti, Settinelli i Corra podrien haver estat formulades pel propi Brossa».

De manera que els joves poetes empunyen ciri en una processó que fa més de mig segle que dona voltes pels nostres barris intel·lectuals. No és que això sigui, en principi, condemnable: mirant endarrera, sempre es poden trobar excel·lents models. I ja que costa tant de crear una religió nova amb sants de propietat, cal encomanar-se, almenys, als que ja tenen acreditades virtuts miracleres. Però el mateix Brossa se'n malfia i diu: «Aquest interès dels poetes joves per la meua obra no és cap cosa pensada, és una cosa de circumstàncies». (Joaquim Ibarz, en el mateix número, ja citat, de «Tele/eXpres»). Sembla, talment, que és així, que alguns d'aquests joves poetes hagin arribat a la sàvia conclusió que és més fàcil d'imitar l'«Elegia al Che» (*), d'en Brossa, que les «Elegies de Bierville», d'en Riba.

En Guillem-Jordi Graells —cal esmentar-lo novament—, en un article publicat a «El Noticiero Universal» del dia 5 del corrent mes de març (pàg. 35) remarca l'evidència del fet: «Es cert que Espriu i Pere Quart —i, en menor grau, Ferrater— desplaçaren a Riba, però no ho és menys que quan a aquests els ha arribat el torn de passar a segons terme, han estat Foix i Brossa els successors —i en menor grau, Palau Fabre—, mentre que la revitalització de Riba és molt més feble i menys entusiasta».

Continuem, per tant, la tàctica de la terra cremada, com si només ens fos possible de caminar trepitjant desert. Sembla que tenim un pòdium de plataformes molt petites on només hi caben dos o, a tof estirar, tres vencedors que han de pujar-hi fent caure als que l'ocupaven anteriorment. Es veu que trobem una estranya complaença desmantellant-nos i empobrint-nos.

Se m'acut de preguntar si els joves, entrant en aquest joc (i si el sospesen bé abans de participar-hi) no sentiran desesma de bon començament, perquè els que arribin a triomfar tindran un èxit **provisional**, el temps just d'esperar amb l'ai al cor l'aparició d'algú disposat a enterrar-los en vida, nom i obra alhora.

En comptes d'aquestes empentes suïcides, ens convindria més (encara que ens dongui més feina) afegir al patrimoni comú tots els béns que anem adquirint, inventariant-los amb intel·ligència i esperit de justícia.

(*) Vegi's «Serra d'Or», febrer de 1973, pàg. 39.